

VASA

SCHIFF

Inhoudsopgave:

Inhoudsopgave:	2
Inleiding.....	3
Wat is het vasa schip?	3
Koningshuis Vasa (1523-1654).....	3
De bouw van het schip (waarom, wanneer, door wie en hoe).....	4
Waarom, met welk doel?	4
Door wie:	4
Opdrachtgever:.....	4
Waar, wanneer en waarom zonk het zo snel?.....	4
Hoe hebben ze het schip gevonden	5
Hoe en wanneer hebben ze het schip geborgen?	5
Waarom is het zo goed bewaard gebleven?	5
Hoe wordt het schip nu geconserveerd	5
Vasa museum	6
Wasa helpt Vasa.....	6

Inleiding

Het Vasa schip is een oud Zweeds houten oorlogsschip dat al bij de eerste vaart gezonken is en later weer opgehaald is. (Vasa spreek je uit als Wasa).

Wat is het Vasa schip?

De Vasa is het enige overgebleven schip uit de 17e eeuw. Het was toen die tijd het grootste schip van Zweden. Het schip is vernoemd naar het heersende koningshuis Vasa. Het schip had drie masten en tien zeilen met een oppervlakte van 1275 m².

Het schip woog: 1210 ton

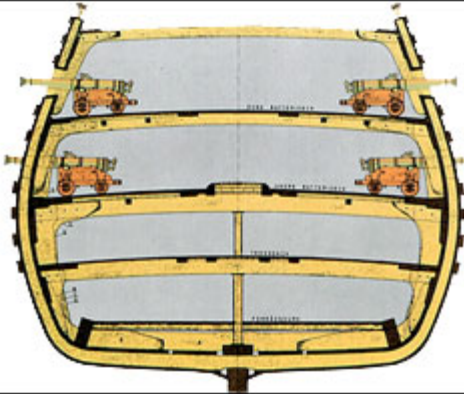
De lengte van het schip is: 69 m (dat is 69 x de bordlijn)

Het schip is op zijn breedste: 11,7m.

De hoogte was 52 m (van de top van de mast tot de kiel)(52 x de bordlijn)

Het achterschip is 19,7 m. hoog maar is maar 4,8 meter in het water, de rest steekt er bovenuit. Hier zie je een plaatje van het schip, het zijn verschillende dekken die je ziet.

Jammer genoeg is dit niet het hele schip.

Er zijn dus nog meer dekken.

Als al die dekken 1,50 m zijn kan je je dan voorstellen hoe hoog het schip is?

De bemanning bestond uit 145 zeelui en 300 soldaten. Gelukkig waren deze nog niet allemaal aan boord toen het schip zonk.

Koningshuis Vasa (1523-1654)

Koning Gustav Vasa (1523-1560) was een van de belangrijkste koningen van Zweden.

Hij wist het Deense leger uit een groot deel van Zweden te verdrijven.

Alleen zuid Zweden bleef bezet door de Denen. Tijdens de regering van Gustav Vasa kwam het land tot bloei en hij bouwde een leger op. Hij bracht orde in het land. Hij was voor iedereen aardig, het maakte niet uit of je arm was of rijk. Onder leiding van de Vasa's begon Zweden aan zijn gouden eeuw. Er werd wel veel oorlog gevoerd, vandaar dat ze het Vasa schip hadden gebouwd.

De bouw van het schip (waarom, wanneer, door wie en hoe)

Waarom, met welk doel?

De Vasa had één van de belangrijkste schepen van de Zweedse vloot moeten worden. Ze had 64 kanonnen aan boord, waarvan de meeste 24 ponders waren (deze konden kogels afvuren die meer dan 11 kilo wogen). Zweden had twintig oorlogsschepen, maar niet één had zoveel of zulk zwaar oorlogsmateriaal als de Vasa. De Vasa had waarschijnlijk naar Polen moeten varen, dat al jarenlang de grootste vijand van Zweden was.

Door wie:

De Vasa werd in Stockholm gebouwd onder leiding van de Hollandse scheepsbouwer Henrik Hybertsson. Hij werd bijgestaan door timmermannen, schrijnwerkers (fijn kastenmakerswerk), beeldhouwers, schilders, glazenmakers, zeilmakers, smeden en vele andere vakmannen. In totaal werkten vierhonderd mensen aan de Vasa.

Opdrachtgever:

Het schip werd gebouwd in opdracht van koning Gustaaf II Adolf (1611-1632). De bouw duurde ongeveer twee jaar.

Waar, wanneer en waarom zonk het zo snel?

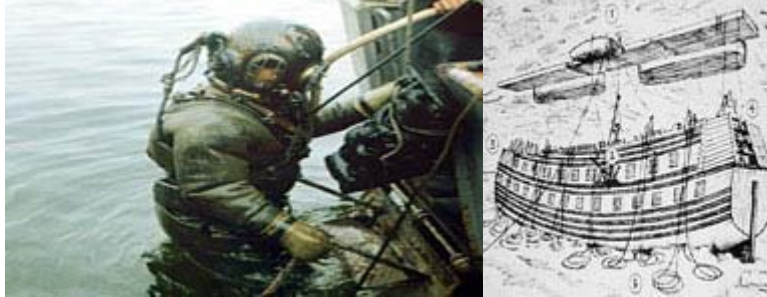
Op 10 augustus 1628 vaarden een aantal koninklijke oorlogsschepen de haven van Stockholm uit. Het machtige schip voer langzaam richting zee. Door een plotselinge windvlaag maakte het schip slagzij, maar de Vasa kwam weer rechtop. Een tweede windvlaag deed het schip kapseizen. De kanonnen waren niet vast gezet, waardoor deze begonnen te schuiven, zodat het schip nog sneller zonk. Water stroomde door de schietgaten naar binnen. De Vasa zonk naar de bodem en nam daarbij zeker 30, en misschien wel 50 mensen van de 150 koppige bemanning met zich mee.

In de 17e eeuw gebruikte men tabellen waar in stond hoe een goed schip moest worden gebouwd. Uit documenten van toen blijkt dat de plannen voor de Vasa veranderd werden toen de bouw van het schip al was begonnen. De koning wilde een groter aantal boordkanonnen dan normaal was. Dit betekende dat de verhoudingen die voor het schip gekozen waren niet meer klopten, en dat de bouwers de nieuwe afmetingen moesten uitproberen. Met

twee ingebouwde dekken voor kanonnen kreeg de Vasa een hoge constructie. Om de stabiliteit van het schip te verzekeren werden er onderin grote stenen gelegd. Maar het schip was topzwaar, en de 120 ton ballast onder in het schip was niet genoeg.

Hoe hebben ze het schip gevonden?

Anders Franzén, een privé-onderzoeker, begon zijn speurtocht naar de Vasa begin jaren vijftig. Sinds zijn jeugd vond hij scheepswrakken in de buurt van het huis van zijn ouders heel interessant. Hij woonde in de archipel van Stockholm. In een roeiboot heeft hij 8 jaar lang gezocht (1956). Hij had een soort anker dat hij liet zakken op de bodem van de archipel. Meestal zat er modder of grond in, maar toen hij hout vond wist hij dat het schip daar moest liggen.

Hoe en wanneer hebben ze het schip geborgen?

Toen ze in 1956 het schip vonden, lag het 30 meter diep. De duikers konden er net bij. Want toen die tijd konden ze niet zo diep duiken als nu. Vanaf 1959 zijn ze begonnen met het boven water halen. Dat deden ze door touwen aan de boot vast te maken, dit moest goed gebeuren anders zal het uit elkaar vallen. Tijdens de 2 jaar van voorbereiding haalden ze in 16 stapjes het schip steeds verder omhoog. Op 24 april 1961 keek de hele wereld mee, pers, tv etc. hoe het schip weer kon drijven. Scholen in Zweden hadden zelfs vrij gekregen.

Waarom is het zo goed bewaard gebleven?

De scheepsworm *Teredo navalis*, die houten scheepswrakken in zout water opvreest, groeit niet in het brakke water van de Oostzee. Dus had het ook geen kans dat het opgevreten werd. De ontdekker van het schip wist dit.

Hoe wordt het schip nu geconserveerd?

Nu begon het karwei het schip te conserveren. Een scheepswrak dat zo lang onder water heeft gelegen moet een behandeling ondergaan, anders zou het hout na verloop van tijd splijten en uit elkaar vallen. Eerst werd de Vasa met water besprenkeld, terwijl experts bezig waren een goede conserveringsmethode te vinden. Gekozen werd voor het middel polyethyleen glycol (PEG)= een soort kaarsvet. Dit product dringt langzaam in het hout binnen en neemt de plaats

van het water in. Besprenkeling met PEG was vele jaren werk. Conservering en onderhoud van de Vasa moeten ze altijd blijven doen. In het Vasa museum is een constante temperatuur en is het ook donker. Het daglicht en de aanwezigheid van mensen zorgt dat de conditie van het schip steeds verder achteruitgaat. Misschien dat het schip wel achter glas komt te liggen.

Vasa museum

Samen met de Vasa werden meer dan 14.000 losse houten voorwerpen geborgen, waaronder 700 houten beelden. Deze werden afzonderlijk geconserveerd om vervolgens te worden teruggeplaatst op hun oorspronkelijke plek op het schip. Dit karwei was een enorme legpuzzel. Toen de Vasa zonk, werd de tijd aan boord stilgezet. In 1961 werd een onaangeroerd stukje 17e eeuw geborgen. Elk van de duizenden voorwerpen vertelt zijn eigen verhaal. Onder deze voorwerpen zijn ook de botten van bemanningsleden, hun eigendommen en de uitrusting van het schip.

In het slijk en de modder in het ruim van de Vasa vonden de bergers ook de zes zeilen die tijdens de ramp niet gehesen

waren. Dit zijn de oudste zeilen ter wereld en ze waren zo dun als spinrag voordat ze geconserveerd werden.

Wasa helpt Vasa.

Het goed houden van het schip kost veel geld. In Zweden heeft Wasa knäckebröd de actie dat wanneer je knäckebröd koopt van dat merk ze 5 eurocent overmaken voor het goed houden van het schip. Het merk Wasa bestaat al ruim 70 jaar en is in Zeden heel erg bekend en wil ook wat voor de grootste Zweedse kunstschat het Vasa schip betekenen.

